

Hva skal vi spise, og hva skal vi kle oss med? Det er to spørsmål som noen hver av oss har stilt ettersom rasjonene er blitt mindre og mindre, skoene tynnslette og klærne lapp i lapp. Vil freden bringe oss et par sko hver, koks til å legge i ovnen, ny dress og ny vinterkåpe som vi så sørgelig trenger? Vi vet at freden vil bringe oss friheten tilbake - men ikke alle de fire friheter på en gang: frihet fra frykt, yttingsfrihet og politisk frihet - de tre mest verdifulle friheter som okkupasjonen har berøvet oss vil vi få tilbake i samme øyeblikk fienden er ute av landet. Den fjerde frihet, frihet fra nød, vil vi ikke få før alle krigens og okkupasjonens etterveer er helt forsvunnet. Virkningene av 5 års tysk utplyndring og undertrykkelse kan ikke overvinnes på noen måneder.

Alle de krigførende land har innstillet sine produksjonsapparater på den ene ting: å fylle krigens veldige sluk av ammunisjon, fly, skip, kanoner, tanks og biler. All produksjon for sivile formål er skåret ned til et absolutt minimum. Først når krigen mot Japan er vunnet, vil disse produksjonsapparater kunne omlegges til sivil produksjon. Det vil ta tid. Hele verden vil måtte vente på klær, sko og alle andre forbruksvarer.

Dette gjelder produksjonen. Like viktig er produksjonen av varene. Hvor meget vi kan få, er avhengig av hvor meget tonnage som kan disponeres til fredsførelse så lenge krigen ennå raser. Avtalen mellom de forenede nasjoner om skipsfarten forutsetter en poolordning som vil bestå i 6 måneder etter at krigen mot Japan er slutt. De forenede nasjoners samlede tonnasje vil bli disponert av et øverste skipsfartsråd som vil bestemme hvor meget som kan avstås til forsyninger til Europa og hvor meget som vil være nødvendig for å fullføre krigen mot Japan med minst mulig tidstap. Kysttrafikk og kortere ruter - for Norges vedkommende vil det si trafikk på Nordsjølandene og Storbritania - vil være unntatt fra poolordningen. De forenede nasjoner - også de befriddelands - vil imidlertid være på krigsfot helt til krigen i sten er over. Hele Europa lider av en skrikende mangel på alle ting - fra råstoffer og maskiner til de enkleste for-

bruksvarer. - Det er ikke mulig å si hvor store kvanta av de forskjellige varer Norge vil kunne gjøre regning med. Noen øyeblikkelig lettelse i vår forsynings situasjon kan vi imidlertid ikke regne med, det tør snarere være et spørsmål om vi kan beholde de nåværende rasjoner, i alle fall for enkelte varers vedkommende.

Fettsituasjonen er i øyeblikket meget vanskelig over hele verden, og fra de oversjøiske land kan vi neppe regne med større tilførsler. Det samme gjelder sukker. Korn vil vi ikke lenger få fra kontinentet, og vi er også her avhengig av forsyninger utenfra. De tilførsler av matvarer som vi vil kunne få fra Danmark og Sverige, vil utvilsomt bli av den aller største betydning for vår forsynings situasjon i den første tid etter at krigen er slutt.

Når vi nå skal ta fatt på gjenreisningen av vårt næringsliv, må vi regne med å begynne så i sippå bakke. Å få arbeidslivet i gang igjen er like viktig som å skaffe mat og klær, og her må alle krefter settes inn for at vi kan unngå de økonomiske og sosiale forviklinger som følger i arbeidsløshetens spor. I den første tid må vi basere oss på en utstrakt anleggsvirksomhet som ikke krever et vidløftig utstyr av maskiner og råstoffer.

Den første tid etter krigens slutt vil kreve de samme egenskaper hos oss som har gjort oss i stand til å føre 5 års krig mot okkupasjonsmakten: styrke, mot og enighet. Men det er ingen grunn til å se for mørkt på situasjonen. Den ting at tyskerne er ute av landet, vil bringe en enorm lettelse, vi vil da vite at alt arbeide som utføres, vil tjene vårt eget beste.

Disse spørsmål må imidlertid vurderes helt nøkternt, og vi må for enhver pris unngå at de vanskelige forsyningsforhold blandes sammen med politisk strid. Meget står og faller med hvor meget tyskerne får anledning til å ødelegge innen de er ute av landet. Dette avhenger for en del av hvor meget vi er beredt til å ofre for å hindre dem i å gjøre det. Jo mere vi ofrer i dag, desto bedre rustet vil vi stå når landet skal bygges opp igjen.